

ARJU STRUIKELT

Als Arju die ochtend wakker wordt blijft hij nog even op zijn matje liggen. Alles is nog stil om hem heen. Onder zich hoort hij het getrippel en getok van de kippen. Soms kraait de haan. Dichtbij ruist het water van de beek. Arju kent al die geluiden.

Hij wrijft zich in de ogen en gaapt. Boven hem, aan het bamboedak, ziet hij zijn kleren hangen. Arju gaat langzaam staan. Rekt zich uit. Kijkt om zich heen. Daar ligt moeder. Vader is er niet. Die is al vroeg van huis gegaan. Zijn drie zusjes en twee broertjes slapen nog. Ze liggen heel stil. Ook de baby laat zich nog niet horen. Die hangt vlakbij moeder in de hangmat, vastgemaakt aan een haak in het dak boven hem.

Stil loopt Arju naar het smalle, houten trapje en klimt naar beneden. Onder hun huisje op palen scharrelen de kippen. Vlug loopt hij naar de beek. Trekt z'n kleren uit. Stapt het water in. Wast zijn hele lijf in het frisse water. Met de doek droogt Arju zich af.

Broek aan, T-shirt aan: klaar.

Zodra Arju zijn voeten weer boven op de bamboevloer zet, komt alles in beweging. Iedereen is wakker. Vader is terug van zijn vroege tocht. Hij staat rijst te stampen in de grote, houten vijzel die naast hun huis staat. Moeder kookt water in een grote pan. Baby huult. In haar hoekje kruipt Arju's oma, die bij hen woont, uit haar slaapzak. Ineens is het een drukte van belang in die ene, grote ruimte, waar ze allemaal bij elkaar wonen, bovenin de paalwoning.

Arju is een jongen van het Wanavolk. De Wana's wonen in Sulawesi, een groot eiland in Indonesië. Ze leven hoog in de bergen, middenin de bossen. Toen Arju klein was woonde zijn familie niet in deze paalwoning. Toen zwierven ze altijd door de bossen. Als nomaden. Zwervende mensen, zonder vaste woonplaats. Ja, natuurlijk bouwden ze telkens weer een hut. Blevensoms langer dan een jaar op een plek. Trokken dan toch weer verder, naar een ander plekje. En op elk plekje werd opnieuw een hut gebouwd, een rijstveldje aangelegd. De kippen en de varkens gingen mee. En elke dag ging vader op jacht. Nu is dat voorbij. Wonen ze voorgoed in een huis. Nu ja, het is een heel eenvoudig huis, op palen gebouwd. Maar Arju voelt zich er helemaal thuis. Dichtbij het huis van Arju is een dorp. Daar zijn andere mensen van de Wanastam gaan wonen. De huizen daar staan niet op palen en sommige zijn niet van bamboe en palmladeren gemaakt, maar van houten planken.

Uetangko heet het dorp. Het ligt hoog in de bergen van Sulawesi. Er loopt geen enkele weg naar toe. Mensen die Uetangko willen bezoeken moeten lopen over smalle paden dwars door het oerwoud. Maar wie komt er nu naar Uetangko? Ja, toch. Soms landt er een klein vliegtuigje in het dorp. Dat brengt medicijnen voor de dokter. Want Uetangko heeft een eigen dokter! Die woont in het houten dorpshuis, vlakbij de landingsstrip van het vliegtuig.

Elke dag loopt Arju met twee van zijn zussen naar het dorp. Want in het dorpje is een school. Arju kan al heel goed lezen en schrijven. En rekenen is zijn beste vak!

En 's zondags... dan gaan ze naar de kerk. Want het dorp van Arju heeft een kerk.

Op de houten banken luisteren de Wana's naar de verhalen uit de Bijbel. Arju kent al heel wat verhalen over Yesus. Yesus is de Zoon van God. Arju gaat ook naar de zondagsschool. Daar leert hij mooie liederen over God en over Yesus.

Maar nu is het vakantie. Vader heeft gezegd: ““Je kunt mij mooi helpen, jongen. Er moeten bomen geroid worden en een sawa (rijstveld) aangelegd”. Vader heeft grote plannen. Hij wil rijst gaan verbouwen op een terrein, waar de beek langs stroomt.

Dan kan hij het water van de beek door geulen door zijn sawa laten stromen, zodat de rijst goed kan groeien. Vader wil ook kemiribomen planten, bovenop de berg, achter het huis.

Rijst is het belangrijkste voedsel in land. Een bordje gekookte rijst met veel babi, stukjes varkensvlees, vindt Arju het lekkerste wat er is. Vader heeft al twee sawa's die gelukkig veel rijst hebben opgeleverd. ““Kom, jongen, we gaan naar het dorp”, zegt vader. ““Waar gaan we naar toe?” vraagt Arju. ““Naar het dorpshuis. Daar gaan we rijst afleveren”. Even later lopen vader en zoon langzaam het pad af, dat omlaag voert naar het dorp. Ze lopen allebei op blote voeten. Op hun rug, stevig vastgemaakt, dragen ze een smalle, hoge mand. In die mand dragen ze de rijst mee. Het pad kronkelt. Soms passeren ze een beek, waden er doorheen, passen goed op om niet uit te glijden of zich te stoten aan scherpe stenen. Het pad gaat dwars door struiken en bosjes. Telkens moeten vader en Arju over gladde modderstukken heen. Maar dat deert hen niet. Ze zijn het zo gewend en ze kennen de weg goed: dagelijks lopen ze hier. Toch, ineens...” “ Au!” roept Arju. Hij zit vast met zijn voet in een boomwortel. Verliest zijn evenwicht. Zwaait met zijn armen om niet te vallen. Valt toch. Hij grijpt met zijn handen in het taaie gras. Zijn voet draait. Dat doet zeer.

Vader pakt de jongen beet, tilt hem op. Dat valt niet mee. Arju bijt op z'n lip. Hinkt op één been. De voet wordt meteen dik. “Blijf hier zitten, Arju”, zegt vader. “Zo kun je niet verder, Ik denk dat je voet verzwikt is. Wacht maar even. Ik zal hulp halen”.

Daar zit Arju. Hij maakt de rijstmand los. Bekijkt zijn gezwollen voet en zucht. Boven hem ziet hij de bladeren van een palmboom. Vlakbij is het geruis van de beek. Om hem heen zoemen de muggen en de vliegen... Wachten duurt lang. Kruipt daar iets over z'n blote been? O, 't is maar een hagedis. Die verdwijnt vlug weer in het gras. Arju bekijkt z'n voet. Die doet zeer. Het zal toch wel weer goed komen?

Gelukkig, een half uur later komt vader er aan, met twee mannen. Arju kent ze wel. Eén van de twee is ouderling in de kerk. Die luidt altijd de klok voor de kerkdienst, weet Arju.

De twee mannen dragen Arju. Vader draagt nu de twee rijstmanden allebei. Het gaat langzaam. Tweemaal moeten ze nog door een stromende beek. Daarna is er een breed pad. Dat tenslotte uitkomt bij het dorps huis. Daar dragen de mannen Arju voorzichtig het lage trapje op naar binnen.

De dokter is een vrolijke mevrouw. Zij woont in het dorps huis, waar ook een verpleger werkt. Arju wordt op een stoel gezet. “Steek je voet eens vooruit, jongen”, vraagt de dokter. Ze voelt aan de voet. Een scheut van pijn schiet door de voet heen, maar Arju laat geen kik horen. Hij wil flink zijn.

De dokter praat met de verpleger. Die loopt even weg. Komt terug met een rol verband. Dan legt de dokter wetten op de voet en bindt het verband stevig om de voet heen. De verpleger haalt een sok tevoorschijn en trekt die over het verband.

Ziezo”, zegt hij. “En nu heb ik nog iets lekkers. Voor de schrik”. Hij schenkt een groot glas cola voor Arju in. Die heeft zoiets nog nooit gedronken. Voorzichtig neemt hij een slokje. Lekker, vindt hij. Vader heeft intussen zijn rijst afgeleverd en neemt zijn zoon op zijn rug. Langzaam loopt hij terug over de weg door het dorp. Even later passeren ze de kerk. Naast de kerk staat een houten huis met een palmladdak. Dat is de pastorie. De voorganger van de kerk staat voor het huis. Meer mensen staan bij hem. Ze zingen een lied. Een lied over Yesus. Arju kent het van de zondagsschool. Het is een danklied. Zacht neuriet hij mee. Vader slaakt een zucht van verlichting als hij zijn zware last bovenin zijn bamboe- huis laat zakken.

Nu ligt Arju op zijn slaapmat. De voet moet een paar dagen rust hebben, zo heeft de dokter gezegd. Moeder geeft hem een paar kleine, sappige banaantjes. Ze weet hoe dol haar jongen daar op is.

A.R. Maatsman

K&E1995 AR